

MAGYARÁG

1939. Jan. 9

VIII. No. 9

2 lei

Felajdonos: „Frima” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul '4.

KIRÁLYI SZAVAK:

Volt idősök, amikor a civilizáció eredményeiért a határon túlra kellett tekintelnünk. Ma ez az idő elmúlt. Anélkül, hogy lebecsülnők mások tetteit, büszkélkednünk kell azzal, amit mi termelünk úgy szellemi, mint anyagi téren.

Öfelsége II. Károly király a vizkeresztli ünnepségeken

(Bukarest.) Vizkereszt ünnepét hagyományos fénnel ülték meg a fővárosban. Az ottani templomba délelőtti 10 órakor egymásután érkeztek meg a kormány tagjai, a királyi tanácsosok. Sidorovici őrnagy Radulescu a Semmit őszék elnöke, a tábornoki kar és a külföldi katonai attasék és újságírók, akiket Titcanu hívott meg.

Tíz órakor érkezett meg Öfelsége az uralkodó, Mihály nagyvajda társaságában. A templomajtóban Miron Cristea pátriarcha fogadta, keresztítel a kezében. A fényes istentisztelet után menet alakult, élén Öfelségével. A menet a térre vonult, hol az uralkodó vízbe dobta a keresztet.

(Bukarest.) A királyi udvar marsalli hivatala hivatalos közleményt adott ki, melynek értelmében Öfelsége Károly király legnap tizenegy órától fél 12-ig, Mihály nagyvajda társaságában résztvevett a vizkeresztli ünnepségeken. Délután 3 órakor az Uralkodó a Mihály Viteazul kaszányába ment, ahol résztvevett a karácsonyfa ünnepélyen. Délután 5 órakor Mihály nagyvajdával együtt a mogosoaiai pályaudvarról erdélyi vadászatra indult.

Milyen lesz a „Nemzeti Ujjászületés Frontjának” uniformisa?

A „Lumina Romaneasca” értesítése szerint a Nemzeti Ujjászületés Frontja tagjainak egyenruhája kék színű lesz, újatlan köpenyből, nyitott gallérral és nyakkendővel, hosszú nadrágból és egyensapkából fog állani. A nadrág oldal sávja piros lesz. Az uniformis

ugyanolyan lesz, mint a miniszterelnöké, csak a jelvény fog különbözni. A rangfokozatokat a jelvények szerint fogják megkülönböztetni.

Eltérő uniformist fognak viselni a nemzeti gárda tagjai a nadrág, a sapka, és a jel-

vény fog különbözni, de ez az uniformis is kék színű lesz.

A női alakulatok tagjai is uniformist fognak viselni.

A „Nemzeti Ujjászületés Frontja” gazdasági kérdésekkel is fog foglalkozni,

Bukarestben elfogták Pop Ioant, Bösörményi gyilkosának másik bűntársát

Január 16-án tárgyalja a kolozsvári katonai törvényszék a gyilkossági bűnpert

A nagyvárad rendőrség politikai osztálya tegnap reggel értesítést kapott, hogy a fővárosi rendőrség elfogta dr. Bösörményi Emil gyilkosának, Andor Nicolaenak szökésben lévő cinkostársát: Pop Ioant.

Mint ismeretes, a gyilkosság után a hatóságok megállapították, hogy Andor Nicolaenak két bűntársa volt. Az egyiket,

Lazar Ioant néhány héttel ezelőtt fogták el. Most pedig kézrekerült Bukarestben Pop Ioan is. Popot ma szállítják át a fővárosból Nagyváradra, itt részletesen kihallgatják és azután a kolozsvári katonai törvényszéknek adják át.

A dr. Bösörményi Emil elleni politikai gyilkosság értelmi szerzője: Komzsik Stefan

még mindig szökésben van, de elfogatása már csak napok kérdése lehet.

Mint most értesülünk, a katonai törvényszék január hó 16-ra tűzte ki a merénylők bűnpertének tárgyalását.

Andor Nicolaet Nagyváradról dr. Popa Liviu ügyvéd védi, míg a kolozsvári védő dr. Giurgiu János lesz.

A nemzetiek jelentése a katalán offenziváról

(Páris.) A nemzetiek főhadi szállásának jelentése szerint a nemzeti csapatok a katalán front összes szakaszain előnyomultak s ez alkalommal 72 községet foglaltak el. A legutóbbi támadások alkalmával állítólag a nemzetiek 300 foglyot ejtettek és 50 gépfegyver zsákmányoltak. A barcelonai hatos védelmi vonal első vonalát áttörték.

Nem lép ki Magyarország a Népszövetségből

(Budapest.) Szentiványi volt külügyi sajtófőnök Genfbe utazott, ahol a Népszövetség ülésén képviselni fogja Magyarországot. Eszerint Magyarország nem lép ki a Népszövetségből, viszont egészen bizonyos, hogy csatlakozni fog a kommunista-ellenes egyezményhez.

Beck lengyel külügyminiszter visszautazott Varsóba

(München.) Beck lengyel külügyminiszter Ribbentrop német külügyminiszter társaságában megtekintette a müncheni Vezéri Házát, a német Művészetek Házát. Ezután a német és a lengyel külügyminiszter abban a szállodában, amelyben a lengyel külügyminiszter megszállt, egy újabb megbeszélést tartottak. A megbeszélések lezajlása után a német külügyminiszter Beck lengyel külügyminiszter tiszteletére a szállodában diszvacsorát adott. E vacsorán résztvettek a berlini lengyel követ, valamint a német külügyminiszterium több magasrangú hivatalnokai. Az újabb jelentések szerint Beck lengyel külügyminiszter felesége társaságában visszautazott Varsóba.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

János bácsi

nem láttam már vagy két hete. Sem karácsonykor, sem újévkor. Talán vakációzni volt?

— Nem votam én sehun, instállom, pejig el akartam utazni. De amikor meghallottam a galaci vasuti összeütközés hírért, úgy megijedtem, hogy nem mertem felszállni a vonatra. Lepűrőgép pejig nem volt a közelbe, így oszt itthun marattam.

— Bizony szörnyű volt a vasuti katasztrófa.

— Nem is jó a', hogy csak légvédelmi előadásokat tartanak az embereknek, vonatvédelmi előadásokat pejig nem. Mán pejig ez a közvetlenebb veszély.

— Volt mit fizetnie a vasutnak, a sok életbiztosítást.

— Attól tartok, hogy ha az utasok pozdorjává zuzódtak, a vasuti jegyeket se tanájják meg épen és ezér a biztosítást se kell kifizetni. Jobb lenne tán a biztosítási bejeget más-hová ragasztani.

— Mit szól maga Beck és Hitler találkozásához. Vajjon miről tárgyaltak.

— Biztosan busultak a lengyelek kónya állapotán. Osztán Beck csak arra kérte Hitler, nehogy a lengyelek hónya alá nyujjon, mer' akkor régen rossz nekik.

— Hát Chamberlain miről fog tárgyalni Rómában?

— Azt nem tudom, de lehet, hogy Musszolinji megtanította a fasiszta köszönésre Csamberlénny.

SZINHÁZ

Vasárnap délután 3 órakor NEM LESZEK HALÁTLAN (olcsó helyárakkal).

Vasárnap este 6 órakor IDE GYERE RÓZSÁM.

Vasárnap este 9 órakor IDE GYERE RÓZSÁM (a ciklus bucsuelőadása).

Ide gyere rózsám. Az operett együttes bucsuja. Ma vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor utolsó két bucsu előadásban kerül színre Dénes-Kamjonkay óriási sikerű operett újdonsága az Ide gyere rózsám című operett. A közönség és a sajtó egyöntetű megállapítása, hogy az operett a szezon legnagyobb slágere. Gyönyörű kiállítás, nagy szerű rendezés, briliáns szereposztás. Az operett izgalmas meséje, gyönyörű muzsikája és minden együtt olyan tökéletes szórakozást nyújt, hogy mindenki a legnagyobb megelégedéssel távozik a színházból.

Eddig három zsufolt ház tapsolt ennek a nagyszerű új operettnek amely még ma, vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor utolsó bucsu előadásban kerül színre. Jegyekről tanácsos lesz elővételben gondoskodni.

Végző esetben per úján próbálják kívánságukat érvényesíteni az állampolgársági listából kimaradt nyugdíjasok, ezt megelőzőleg azonban a miniszterelnökhöz fordulnak panaszaikkal

Tegnap számunkban jelentettük, hogy Cadariu pénzügyigazgató részletes előterjesztést tett a Nyugdíjpénztár vezérigazgatóságának az állampolgárság nélküli nyugdíjasok — akik három hónapja nem kapják meg illetményeiket — kétségbeesztő helyzetéről.

A nyugdíjas Szövetséggel és a nyugdíjasok egyéni kérelmével egyidejűleg közbenjárt a nyugdíjasok érdekében dr. Soós István volt képviselő is, aki dr. Willer Józsefet kérte meg, hogy a nagyváradi nyugdíjasok ügyét a kisebbségi kormánybiztosság elé terjeszse és helyzetüket Dragomir Silviu kisebbségi kormánybiz-

tos előtt ismertesse.

Mint ismeretes, a Nyugdíjpénztár válasza kedvezőtlen volt. Most pedig megérkezett Váradra a kisebbségi kormánybiztosság válasza is, amely szintén elutasító.

Dragomir Silviu kisebbségi kormánybiztos azt a választ adta Willer Józsefnek, hogy

nem áll módjában változtatni a helyzeten.

A kisebbségi kormánybiztos felfogása szerint annyi határidő volt az állampolgári listákra való felvételre, hogy aki ez alatt az idő alatt nem jelentkezett, bizonyítékát adta, hogy

nem akar román állampolgár lenni.

Az az álláspont alakult ki, — hogy az államnak joga van az állampolgárai helyzetét felülvizsgálni és aki nem jelentkezett az állampolgári összeírások alkalmával, az

nem tekinthető román állampolgárnak.

A nyugdíjasok ügye pillanatnyilag tehát holt vágányra jutott, az érdekeltek azonban nem adják fel a reményt, — hogy mégis sikerülni fog a Nyugdíjpénztár vezetőit álláspontjuk megváltoztatására bírni. Erre vonatkozóan beszélgetést folytattunk dr. Soós Istvánnal, aki a teendőkre vonatkozóan a következőket mondotta:

Dr Soós István nyilatkozata

— Hivatkozom elsősorban Chirila Augustin, Nagyvárad polgármesterének kedvező véleményezésére. A polgármester kimutatta, hogy Nagyváradon 53 ezer lakos szerepel az állampolgársági listán, míg Nagyvárad lakossága 86 ezer főt tesz ki.

— Minthogy Nagyváradon ténylegesen megállapítható, hogy sokan kimaradtak az állampolgári listákból — még akkor is, ha tekintetbe vesszük a lakosság számbeli hullámzását — a polgármester határozottan javasolta, hogy az állampolgárság nélküli nyugdíjasok járulékait fizessék ki, annál is inkább, mert ezeknek a szerencsétlen embereknek a nyugdíjuk volt az egyetlen megélhetési forrásuk.

— Fentjártam a nyugdíjigosztályon és megállapítottam, hogy Nagyváradon 120 állami nyugdíjas és 180 hadiözvegy és árva maradt állampolgársági bizonyítvány nélkül. Ezért újabb közbenjárásra határoztuk el megunkat.

— Felkértem Willer Józsefet, hogy Gyárfás Elemér volt szenátorral együtt keresse fel

Miron Cristea pátriárka-miniszterelnököt és tárja fel a kormányfő előtt az itteni nyugdíjasok helyzetét.

— Willer Józsefék ismertetni fogják a miniszterelnökkel az állampolgárság nélkül maradt nyugdíjasok méltánylást igénylő kérését és be fogják mutatni Chirila polgármester jelentését is. Kérni fogják a miniszterelnököt, hogy rendelje el az állampolgárság nélküli maradt nyugdíjasok illetményeinek haladéktalan kiutalását.

— Reméljük, hogy ez a kérés meghallgatásra fog találni. A kérés annál is inkább jogos, mert tudvalevő, hogy aki nem román állampolgár, nem is le-

hetett közalkalmazott.

— Ezek között a nyugdíjasok között, akik állampolgárság nélkül maradtak, igen sok egy-két évtizeden keresztül szolgált az államot. Ha az állampolgárságukat kétségbe vonták, a köztisztviselői alkalmazásuk előtt kellett volna a helyzetüket felülvizsgálni.

Ha a kérését a kormányfő is elutasítaná, akkor az összes nagyváradi nyugdí-

jasok a bírósághoz fognak fordulni

jogos követelésük érvényesítése végett. A nyugdíjasok egyénenként, de együttesen perit fognak indítani az állam ellen. Meggyőződésem, hogy ez a lépés feltétlenül eredményre fog vezetni és a bíróság a befizetett nyugdíj járulékok alapján el fogja rendelni az illetmények kifizetését. (I. t.)

Revolveres gengszter-támadás egy budapesti uccában

Budapest, január 7. A Viola ucca 37/b számú ház csengője megszólalt csütörtökön hajnalban félhárom órakor. A teljesen néptelen és kihalt ferencvárosi uccában Kelemen Mártonné házfelügyelőnő ment kaput nyitni. Amint kinyitotta a kaput, revolver villant meg a szeme előtt és egy fiatalember szólt rá:

— Engedjen be.

— Mi tetszik? — kérdezte ijedten Kelemenné az idegentől.

A férfi az asszony orra alá tolta a revolvért és most már haragos hangon rászólt.

— Egy szót sem, mert lövök Gyérünk a lakásba.

A házfelügyelőnő ijedten engedelmeskedett és az ismeretlen férfi rászegezte revolverét Kelemennére, bekísérte a lakásba az asszonyt. A házmeztelrakásban Kelemen Márton 68 éves házfelügyelő beteg feküdt. Amikor az ismeretlen gengszter belépett a lakásba, a házfelügyelőre fogta a revolvért és így szólt:

— Azonnal adjátok ide a házbérpénzt, mert mind a ketőtökkel végzek.

A házmeztel remegve kimá-

szott az ágyból, odament az asztaliókhoz, kinyitotta, ekkor a rabló odaugrott az asztaliókhoz, revolverével sakkban tartotta a házaspárt, belemarkolt a bankjegyek közé. Egy csomót kiragadott és a magával hozott aktatáskájába szúrta a pénzt.

Ezután rászólt a házfelügyelőnőre, akit revolverrel fenyegetve, maga előtt hajtva, kinyitatta a kaput, kiment és eltávozott. A házfelügyelő megállapította, hogy 250 pengőt vitt el a gengszter. Közel 1000 pengő volt a fiókban papír- és ezüstpénzben.

A budapesti főkapitányság erről a különös és valósággal mesébe illő rablásról csak csütörtök délelőtt értesült. Kelemenékhez egy rokonuk érkezett reggel, neki mesélték el az éjszaka történetét és ez értesítette a rendőrséget. A detektívek kihallgatták a Kelemen házaspárt, a férj és feleség város vallomást tett és személyleírást sem tudott adni a revolveres támadóról. A főkapitányságon érélyes nyomozás indult meg a vakmerő rabló kézrekerítésére.

Letartóztattak négy volt vasgárdistát, akik karácsony után újabb merényletekre készültek Észake délyben

Atofanei Gheorge, az ördögi szellemű anarchista vezetésével Stefanescu Goanga gyilkosai a „Dermata“-t is levegőbe akarják röptetni

Kolozsvár, jan. 7. A „Tribuna” jelenti: Tudvalevő, hogy karácsony előtt egy terrorista banda, amely több volt légionáriusból állott több merényletet akart elkövetni kolozsvári köz- és magánépületek ellen. A rendőri és katonai közegeknek sikerült idejekorán leleplezni a terrorista-szervezetet.

A sziguranca már korábban információkat szerzett arról, hogy szabadlábban lévő volt légionárius elemek szervezkedni akarnak, hogy egész Észak-erdély területén aktívak legyenek. Ez adatok birtokában a gyanúsítottakat lépésről-lépésre követték, majd kellő időben letartóztatták őket. — A négy terrorista a Pata-utcában érieközletet tartott és innen nagymennyiségű robbanóanyaggal távoztak. A sziguranca detektívjei ekkor tartóztatták le őket.

Megállapították, hogy a szervezkedésben Rusup Ion, Porut Gheorghe, Bogdan Dumitru és Ursati Alex voltak.

A kolozsvári katonai törvényszék megerősítette a négy terrorista fogvatartását.

Atofanei a sátáni szellem.

A Tribuna újabb részletei közül Stefanescu Goanga merényletinek letartóztatásáról. A lap szerint Atofanei Gheorge valószínűsíti a diabolikus szellem volt és szinte szuggesztív módon kényszerítette a másik kettőt, hogy Stefanescu Goanga ellen a merényletet elköveték. Atofanei naplójában ilyen részletek olvashatók:

„Bolondok vagyunk, de a mi szent örületünk élő valóság lesz — utódaink számára. Mily jól érzem magam ebben az örületben.”

Atofanei a „főnök” valóságos lelki tortúra alá vetette társait. Éjszaka egyedül kellett sétálniuk az erdőben, vagy szakadék szélén kellett ülniük lógó lábbal, böjtölve, hogy „bátorságot” merítsenek. Atofanei arra buzdította a gyengeakarú diákokat, hogy ne törődjenek semmivel — szülőkkel, társadalommal. Az egyik letartóztatott elmondta, hogy Atofanei kijelentette, hogy a „petárda-robbanás” nem ér semmit, mert csak riadalmat kelt, hanem 15–20 légionárius törrel a kezében bujjon a zsidók mögé és egyszerre szurja belé a törét és a szurások közben dobják el a petárdákat.”

Stefanescu Goanga pénzzel segítyezte Ujat.

Atofanei „lelki gyakorlatokat” tartott társaival. Ujat, az egyik gyilkost, valósággal hipnotizálta. Másként el nem képzelhető, hogy

Uja, akinek Stefanescu Goanga többször is adott pénzt, összesen 12 ezer lelei segítyezte, fegyvert emeli volna a rektorra.

Triász-ok, molekulák és piramisok.

Megállapították, hogy a terrorista mozgalom a nyár végén kezdődött. A „fészek” helyébe triász-ok alakultak, a triász-ok háromtagú molekulákból állottak, együttesen piramisok-ba tömörültek. — Egyik triász tagjai nem ismerték a másikat, csak a „főnök”, hogy ne árulhassák el egymást. A főnök pedig Atofanei volt. Uja a munkások

csoportját irányította. Ezek követték el az első merényleteket, — az autobusz-sofőnök, a diákok pedig tartalékban voltak.

A CFR munkáscsoport tagjai Dendea, Olteanu, Manu, Beju, Ciocua és Cornea voltak.

Ezeknek kellett volna a Dermata cipőgyárat a levegőbe röptetniük.

Az utolsó pillanatban azon-

Ploestiben fogták el Atofaneit

Atofaneit egyébként Ploestiben tartóztatták le. Georgescu volt kereskedő házában fogták el Atofaneit Brasoveanu Nicolae ötödéves orvostan-

ban ez a csoport nem teljesítette a parancsot.

A másik csoport amelyben Bica Anania soffőr, Petru Joan, Ursachi soffőrök és Morea az I O V. tisztviselője vettek részt, követték el a zsinagógák és a benzinraktárak elleni merényletet.

A harmadik triász vezetője dr. Olariu járványkórházi orvos volt, aki azonban nem na gyon hallgatott Atofaneire.

A negyedik kajantói triász vezetője Andritoiu bölcsész volt.

A monostori triászt Gherghisan agronom-hallgató vezette.

A hatodik autobus csoportot Crisan és Toba vezették. Crisan volt az összekötő Buke resttel.

Külön csoport volt még Szamosfalván. A diákok fakultások szerint voltak csoportosítva.

Atofanei különben másodéves orvostanhallgató.

Sulyos ellentétek a nemzeti-szocialista pártban

Az amerikai események miatt Göring és Schacht ellentétbe került a párttal

A londoni „Reynold” című lap azt a megbízható forrásból származó hírt közli, miszerint a német nemzeti szocialista párt kebelén belül egyre sulyosabb ellentétek mutatkoznak, amelyek a közel jövőben könnyen a párt kettészakadásához vezethetnek. Ma már teljesen kialakult a két szembenálló tábor. Az egyiknek vezetői Hitler, Ribbentrop és Himler, míg ezzel szemben a Goering-Schacht csoportból áll amelyhez Göbbels csatlakozását is várják.

Az ellentétek már régebbi eredetűek, de mai kiélezettségét elsősorban az amerikai eseményeknek köszönheti. Már akkor, amikor Hitler hazahívta newyorki követét, Rieckhoffot, igen sulyos nézeteltérés támadt a két különböző elgondolási csoport tagjai között, Roosevelt üzenete pedig teljessé tette az ellentéteket. Göring és Schacht az óvatos politika hívei és azt kívánják, hogy akár megalkuvások és áldozatok árán is, de el kell simítani az Egyesült Államokkal felmerült konfliktust, míg a Ribbentrop-Himler csoport, amely Hitler bizalmát bírja, az intranszigenz politika híve.

Amerikában a németellenes hangulat egyre frappánsabb megnyilatkozásokban mutatkozik meg. Legutóbb nagy feltűnést keltett az a demonstráció, amely Hollywoodban zajlott le. A legtöbb filmgyár vezető tisztviselői, tulajdonosai és ugyyszólván az összes sztárok közös nyilatkozatot irtak alá, amelyben kijelentik, hogy a

hitlerista Németországot és annak minden termékét bojkotálni fogják. A nyilatkozat első aláírója Myrna Loy, de a listán nem kisebb nevek is szerepelnek, mint Carl Laemmle, a híres producer, Paul Muni, James Cagney, a három Marx testvér, Henry Fonda és még sokan a közönség kedvencei közül.

Megerősítik Göbbels távozását

Az angol lapok szinte egyöntetűen hozták tegnap a hírt, amely szerint Göbbels még ez év első felében elhagyja a propaganda-minisztériumot és a közoktatásügyi minisztérium vezetését veszi át, míg a jelen-

legi közoktatásügyi miniszter Ruth fogja vezetni ezután a propagandaügyeket. Amennyiben ez a hír valósággá válik, ez Göbbels teljes félretevést jelent.

Németország cserbenhagyja Olaszországot?

A párisi L'Oeuvre értesülése szerint, dacára a sürű és külsőleg bartáságos érintkezésnek, Németország és Olaszország között a viszony az utóbbi hónapok folyamán komolyan elhidegült. Ennek oka abban rejlik, hogy Németország nem hajlandó kötelezettséget vállalni arra, hogy egy esetleges

Földközi tengeri háborúban résztvegyen. A Duce több alkalommal akarta tisztázni, hogy egy ilyen konfliktus esetén mennyiben számíthat Németország támogatására, a német válasz azonban, bár mindig igen barátságos hangú, de lényegében semmitmondó volt.

A BUTASÁG VILÁGURÁLMA

Komoly tudományos szakmunkák az emberiség legveszedelmesebb betegségeiről: a butaságról, mely szilárdan ül trónusán

Nincs aktuálisabb könyv annál a többszázoldalas kötetnél, amelynek címe: Róvid Bevezetés az Emberi Butaság Történetébe. Írója Pitkin professzor, aki munkatársaival utóbbi munkát végzett ezen a területen. Dr. Max Kemmerich: „Aus der Geschichte der Menschlichen Dummheit” és Löwenfeld: „Über die Dummheit” című könyvei ugyan megelőzték Pitkin munkáját, de nagyvonalúságban, rendszerességben és alaposágban egyik sem közelíti meg. A szomorú valóság hogy az emberiség legszörnyűbb betegségeinek kérdésével eddig alig foglalkoztak. Az emberi butaságra különben mi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy a szörnyűségek és a vogul rendhagyó-igék tanulmányozásának számtalan tudós áldozta már egész munkásságát, míg az emberiség legsúlyosabb problémáját szinte észre sem veszik. Pedig a nagy szellemek Buddhától napjainkig mind tisztában voltak a butaság hihetetlen, nagy szerepével az emberi életben. Buddha a három főbb legveszedelmesebbikének tartotta a butaságot és ki ne ismerne Lincolnt híres mondását: „Isten nagyon szeretettel a butákat, azért teremti annyit belőlük”.

Szellemes címe után tölve könnyed, fölényes és jó érzelmekben vett „szemtelen” munkát várnánk Pitkintől, de ennek az amerikaiak nincs kedve a tréfára, amikor a mérhetetlen emberi ostobaság tárgykörébe keres bevezető utat s megkísérli, hogy tudományos rendszerességgel jelölje meg azokat a szempontokat, amelyek alapján az emberi butaság megnyilvánulási formáit és hatásait körvonalozni egyáltalában lehetséges volna. S csakugyan, az olvasó is hamarosan elveszti könnyed, fölényes hangulát, amelyet a címűtől kapott amint beiegalalyodik abba a minden trópusi dzsungelt megzértyenítő őserdőbe, amit az emberi butaság roppant tárgykörre jelent.

Ebben a tárgykörben igen nehéz mozogni. Amint Pitkin talán kissé túlságosan „tudományos” rendszerességgel utat tör az ostobaság birodalmába: az ember a végtelennel kerül szembe s úgy érzi magát, mint a csillagos ég mérhetetlenségébe, vagy az óceán határtalanságába mélyedne. Jól írja Pitkin: „A buta ember hatalmas befűk-

kel firkálta rá önéletrajzát a világtörténelem lapjaira”. Ezt meglátni s a butaság végtelenségével szembe kerűlni, igen könnyű. Annál nehezebb meg birkózni a kérdéssel, hogy mi a butaság, és ki a buta?

Buta zsenik, — ostoba tudósok.

Pitkin hamarosan meggyőzi az embert arról, hogy: a butaság birodalma sokkal nagyobb, mint hinnők s hogy az emberiség kilencvenöt százaléka buta. Magát a butaságot Pitkin így határozza meg: „Butaság minden olyan viselkedés, amelyből az intelligencia egyellen, vagy több tényezője hiányzik, vagy ha jelen van, túlságosan gyenge ahhoz, hogy érvényesüljön”. És az intelligenciának bizony sok tényezőjét ismerjük, márpedig egyetlen tényező hiánya is butaság. Nem megiepő, ha a buta lángeszokről és az ostoba nagy tudósokról olvasunk könyvében.

A probléma nem is az: miképpen lehetne a butaságot kiirtani az emberi társadalomból, hanem csupán és szerényen annyi: hogyan lehet kicsit csökkenteni. Sajnos Pitkin könyve ebben a tekintetben sem ad biztatást. Miután felmérté az ostobaság huzzávetőleges határait, arra a belátásra jut, hogy a butaság sziklaszilárdan ül hatalma trónusán.

Hogy a butaság ellen küzdeni kell, ezt ijesztő meggyőző erővel bizonyítja be Pitkin, amikor feltárja, hogy az őt vi-

lágész területén történő időelőtti elhalálozások kilencven százalékát a butaság idézi elő s ugyancsak ez okozza azt a helyzetet, hogy a világ minden lakosságának keresetéből, vagyonából, bármilyen szerzeményéből hetvenöt százalék a butaság kisdéd játékainak finanszírozására megy el. A butaság mellett életünk bol dogabb, egészségesebb, nosz szabb, teljesebb lenne és az emberiség elmondhatná végre magáról, hogy otthoniassá tette ezt a földgolyót a maga számára; eddig ugyanis csak kellemetlen helyre tudta varázsolni. Ezért kell küzdeni a butaság ellen, de ehhez többek közt okos és felelősségteljes sajtó- és gondolatszabadságra volna szükség.

A legveszedelmesebb járvány.

A butaság járvány. Kórokozóit és tüneteit a kétségbeesztő unalomig ismerjük. — Nem időnkint űti fel a fejt, mint az influenza vagy a többi jóindulatu járvány és nem oly kisértékben pusztít, mint a többi népbetegségek, amelyek annyira megijesztenek és amelyek ellen oly komolyan védekezünk. Pedig semmi kétség nem ér ahoz, hogy ez a járvány a veszedelmesebb, hogy ez ellen sürgősen küzdeni kell, mint az influenza, vagy akár a rák és a tuberkulózis ellen. Az influenzát, a rákot és a tuberkulózist még annyira sem tudnánk gyógyítani, mint amennyire tudjuk, ha elődeink nem ragaszkod-

tak volna annyira azokhoz az elvekhez, amelyeket ez a veszedelmesebbik járvány, a butaság most halomra dönt.

A világ mecénásai, a Rockefeller- és Carnegie-intézetek, mindenki a világon, akiben maradt még kis józanság, aki mentes attól a fojtó ködtől, amely a járvány szágúdo gyorsaságával elborította az emberi agyak millióit: jól tennék, ha ez ellen a járvány ellen szövetkeznének. A munka talán egyszerűbb lesz. Butaság-vírust és elfogultság-bacillust sem kell az engedelmess tengerimalacokba, egerébe s patkányokba oltani, hogy hatását megismerjük. A felfokozott önzés és az ótroomba tetek adta mámor „mikrobái” sem kell mikroszkóp alatt vizsgálni, hogy romboló erejét pontosan fel tudjuk mérni. A ráksejtek létének egyetlen célja az a tébolyult szaporodás, amely megöli a szervezeit. A ráksejtektől sem lehet elvárni, hogy jobb belátásra térjenek és bizonyos fokon abbahagyják azt a szaporodási örületet, amely feltétlen halálhoz vezet. Európa és a világ sem várhatja, hogy ez a járvány önmagától megelégteli pusztítását s egyszerre csak lanyhul, hogy aztán teljesen eltűnjék.

A könyvtárakban tétlenül és népszerűtlenül ott vár a gondolat, hogy életrekeltsék. Az emberi koponyákban, az egészen fiatalokban ott az a finom műszer, amelyet évmilliók fejlődése tökéletesített a legnagyobb funkcióra, a szellem munkájára, a megfigyelésre és bírálatra, a kutatásra és felfedezésre, a tárgyilagosságot követeltetésekre, a jó és egészséges meglátásra, a gonosz és egészségtelen leleplezésre. A tudomány és a technika hála az egészségesebb századokban élt elődök munkájának, oly lehetőségeket adott az emberiség kezébe, amelyekkel már most és már ma, boldogabb, szabadabb, egészségesebb, testvériesebb, igazságosabb állapotokat lehet teremteni.

A magyarországi németek teljes megelégedésüket fejezték ki Imrédy kisebbségi törvénytervei felett

Német politikai körökben, — mint a „Lumea Romaneasca” írja, — teljes megelégedésüket fejezték ki Imrédy magyar miniszterelnöknek a „Poster Lloyd”-ban megjelent nyilatkozatával szemben a magyarországi német kisebbség sorsát illetőleg.

A magyarországi kisebbségi kormánybiztosság felállítását azonban a német kormány Magyarország belső adminisztratív ügyének tekinti, amely megkönnyítheti ugyan a kisebbségek akcióját, de nem írhatja ezt az akciót.

A „Volksbund” szerepe.

Ami a német kisebbség számára a legfontosabb: az irák és gyűlekezési szabadság, a gyűjtési lehetőség, amelynek révén a „Volksbund” a berlini irányítás alapján működhet.

Basch, a „Volksbund” elnöke kijelentette, hogy a magyarországi németek egyesületének semmi dolga nincs a magyar kormánnyal és a német nemzeti közösséghez tartozónak vallja magát.

Ez a magatartás, amit a német kormány sugalmaz, általános és minden ország né-

met kisebbségeire vonatkozik.

Németországnak nem érdeke, hogy a német kisebbség együtt működjön a többségi nemzettel és a többi kisebbséggel.

Ugyanezt a szerepet fogja játszani a magyarországi Volksbund, mint Henlein pártja Csehszlovákiában és a memeli német párt és Berlin tervei szerint minden más állam német kisebbsége — fejezi be Berlinből keltezett cikkét „Lumea Romaneasca”.

Két gyermek kalandja a Dnyeszteren egy jégtáblán

Socova Constantin 8 éves kisfiú és 6 éves huga ujesztendő éjszakáján egy jégtáblán át akartak kelni a Dnyeszteren. A román part közelében mindkét gyermek a vízbe esett, de

szerencsére a román határőrök észrevették a szerencsétlenséget és kimentették a veszedelmes kaland kis hőseit. A gyermekek a sorocái szülői házból szöktek el.

Világítsunk saját érdekünkben
SUPER-LUMEN
takarékvillanykörtekkel
Minden szaküzletben kapható!

Kifosztottak egy lakást Váradon, amíg a háziak menyegzőn voltak

Csütörtök délután ismeretlen tettesek vakmerő betörést követtek el a Poetul Goga utcán 1. szám alatt. Az esti órákban, mikor Keszner József szörmekereskedő és családja nem tartózkodtak odahaza ismeretlen tettesek átkulccsal be

hatoltak a lakásába és a lakást teljesen kifosztották.

Amikor a szomszédok hazamentek látták, hogy az ajtó nyitva van. Benyitottak és a lakást teljesen kifosztva találták. Értesítették a rendőrséget, amely bevezette a vizsgálatot.

Megállapították, hogy a betörők nagyértékű zsákmányt: készpénzt, ékszer és ruhanyomtatékot vittek magukkal. Kesznerék egy esküvőre vidékre utaztak és így a betörésről még nem tudnak és a kár nagyságát sem lehetett megállapítani.

Amikor a Földközi tenger eltűnik a földszínéről...

Fantasztikus tervek a párisi közmunkaügyi minisztériumban

(Páris.) A legtöbb ember kétkedően mosolyog, ha a La Manche csatornáról, a Földközi tenger kiszáritásáról, vagy a Szahara öntözéséről beszélnek előttük. De ezek a kétkedő mosolygók nem ismerik a párisi közmunkaügyi minisztérium tervezési osztályának lelkes embereit. A politika és a politikából fakadó világtörténelem megtorpan a Boulevard Str. St. Germaini öreg palota ajtóinál. S ha valaki még a számológép előtt, még az építő lelkesedés láttára és kételkedés nélkül, akkor ezek a nagyszerű mérnökök az utópiából valóságba hívott eredményeket mutatják fel.

Az egyik ilyen döntő eredmény a Val d'Isèrei elektromos művek. Évtizedeken át még a szakértők is mosolyogva beszéltek ötletéről. Aztán a mérnökök nekifogtak a munkának. A falvak vándorutakra keltek az Alpektől koszorúzott völgyből, a házak kiürültek, az utak elnéptelenedtek, a nyájakat elhajtották a völgy kapujában évről-évre magasabban emelkedett az emberkéztől alkotott betonhegy. S egy szép napon a mélyben kanyargó patakocska nem találta kivezető útját.... Néhány hónap múlva a környező hegyek tetejéről egy hatalmas, semmiféle térképen nem szereplő tó terült a turisták lábai előtt. Eltűnt egy vidék, helyébe új vidék született, a meghalt élet gigantikus turbinákba költözött s dübörögve kélt teremő útjára a semmiből előteremtett millió és millió lóerő.

A La Manche csatorna terveihez hasonlóan egy A betű formájú. Ez a legrégebbi, legjobban feldolgozott probléma

Már III. Napoleon idejében fontak üzleti kombinációkat köréje, sőt Calaisnál már fel is állították a gépeket. Azóta se történt újabb lépés az ügyben. Mégis a több, mint fél évszázados szédítő méretű technikai haladás tempójában a híres csatorna terve utópiából megvalósítható problémává változott. Az utolsó 30 évben 140 kilométer hosszú földalatti vasutvonalat furtak a mérnökök Páris házai alatt, sokszor 60-70 méter mélységben. — Calais Doverrel könnyen összekötné egy 50 kilométeres alagút s nem kellene mélyebbre leszállni, mint Páris alatt. S kevesebbe is kerülne, mint a szajnaparti metró...

A B. dosszié a Szahara öntözésének terve. Így, kalkulációkban és rajzokban hihetetlenül egyszerű a probléma. Ismeretes a hőkülönbségekben rejlő felmérhetetlen energiák felhasználásának problémája. A mérnökök például évtizedek óta foglalkoznak azzal, hogy miként változtassák át energiáivá a sarkvidéki tenger jeges felszínének és a langyos mélységek hőkülönbözését. Ha ez sikerülne, ingyen árammal lehetne ellátni Európa minden lakóját.

A francia mérnökök szerint hasonló, csak fordított menetű a Szahara probléma. A gigászi homoktenger hőisége az Atlasz hegység lábainál párolog. — Fent a csúcson, szüntelen fagypontra alatti hőmérsékletben örök a hó. A Szahara szintjétől a csúcson hatalmas csöveket kell emelni s az ezeken át feláramló, hidegben szélörvénnyé változó forró levegőt léguturbinákba fogni.

Ismeretes tény, hogy a magas gyárművek tetején a

lentől feltóduló meleg levegő forgató ereje miatt milyen nehéz dolga van a fent dolgozó kéményseprőnek. A B. terv mérnökei ilyen 2000 méter magas gyárműveket akarnak állítani a Szahara homokjába, az Atlasz-hegység sziklafalához s az így felszabaduló, ma még mérhetetlen energiát a Szahara öntözésére fordítanák. S az egyik mű legfeljebb csak annyiba kerülne, mint egy kisebb hadiflotta építése.

A C. dosszié egyelőre még a legutópisztikuabb. Ha megvalósulhatna, egy csapásra eltűnne az ellentétes érdekek középpontjában álló földközi tengeri probléma a történelem napirendjéről. Arról van szó ebben a tervben, hogy igen könnyen lehetne 800.000 négyzetkilométert visszaszerezni a világnak e földtanilag legifjabb, szüntelen kialakulásban levő beltengeréből: Marseille szárazföldi város lehetne, az olasz félsziget és Szardinia között mezők terülhetnének el, Szicília beolvadna a csizmába, a Baleárok egyetlen hatalmas tömbbé alakulnának át s Korkizka összeölelkezne Szardíniával.

A megoldás: el kell torlaszolni a Gibraltári szorost. Technikailag ez a legnehezebb, de mindamellett a mai eszközökkel kivihető megoldás. Persze évtizedekig tartana s körülbelül 150 milliárd frankba kerülne.

Veszek
Ócska ólmo!
Cim a kiadóban

Nemzeti ujjáéledés

Öfelsége beszéde, amelyet a trónteremben elmondott nem csak hatásos mérlege volt az elmúlt tíz hónap eredményességének, hanem élénk elismerése a nemzet nemes erényeinek.

Az 1938-as esztendőben Öfelsége a király vezérőrnagy gondolata az volt, amit az új alkotmány életbeléptetése alkalmával mondott: Románia megmentése. Az ország megértette Öfelsége gondolatát és hittel, bizalommal követte. Az ország egyformán értékelte a patriárka tekintélye által vezetett miniszteri gárda működését és az ország érdekében kifejtett fáradhatatlan munkásságot. Az Öfelsége által megállapított munka elvét minden köztisztviselő magáévá tette. Ez a munkaelv fenn kell maradjon a jövőben is, mert ha a múlt év az újjáéledés éve volt, ez az év a konszolidáció esztendője kell legyen. Ma minden egyéni ügyet a közérdekeknek kell alárendelni. Az ország egységes kell legyen, mert csak úgy találhatja meg az ország a nyugalma és boldogulását.

Az ország konszolidálása nem csak a jelenlegi pillanat parancsa, de az előző generációk áldozatos küzdelmeinek a végrendelete is.

A múlt nevében, az ősök nevében kell, hogy a mostaniak és az ezután következők egyesüljenek, hogy az olyan dicsőséges örökség meg legyen védve minden veszélytől.

Ehhez a konszolidációs munkához olyan lelkesen járultak hozzá, hogy az utóbbi esetek eredményeire büszkeséggel lehet tekinteni. Ezt a büszkeséget kihangsúlyozta Öfelsége a király is.

Öfelsége beszédének a végén nemes páthosztól áthatva, egyesülésre hívta fel az egész lakosságot.

„El vagyok határozva, hogy Románia újjászületését minden ki segítségével sikeresen keresztül fogom vinni.”

Közzgazdasági és erkölcsi újjászületés. Mindenki, minden erejét latba kell vesse a cél elérése érdekében. Mindenkinek egyesülnie kell és győzni fogunk. Ebből az Isten áldotta országból a legboldogabb és legvirágzóbb országok egyikét akarjuk megteremteni.”

Öfelsége hatalmas és fel-emelő beszéde a legszebb újévi ajándék.

Meghalt a híres Fatia Neagra unokájának felesége

A csillagokba költözött a csillagkeresztes hölgy...

A csillagkeresztes hölgyek udvari dámák, főként polgári személyektől nagybárá a csillagok távolságában és megközelíthetlenségében vannak. Távoli fények ők, akik ennyire általában alig érdekli a napi robotolót jobban, mint az égi csillagok kihunyása. A rang is távoli és immáron lassanként legendák ködébe vesző... Most mégis meg kell hatódnunk, emlékezni kell részvétünkkel kell adóznunk, sőt szabadon azt mondani, tájdanosan kell hallanunk egy csillagkeresztes dáma: báró Nopcsa Elek özvegyének elhunytát. Nemcsak azért, mert egyetlen csillagkeresztes dáma volt életünknek, kivel megismerkednünk, beszélgetnünk, hosszú órákat együtt ülnünk megadatott, hanem azért is, mert ennek a magasrangú hölgynek jelenvalósága — az udvari levegő előkelősége mellett a legmelegebb, szinte már anyai közvetlenséget árasztotta. Ujaradon lakott, gyakran bejött Temesvárra és nagyon szerette ezt a várost. Ünnepnapja volt, ha itt lehetett. A bécsi Burg után a budapesti arisztokrácia szalonjai után, a magyar főváros zenei életének legfelső kormányzóhidjáról érkezett és holdogan ült le egy temesvári nyári helyiségben, hogy hallgassa a cigányok zenéjét...

A Nopcsák...

A Nopcsa név összeforrott Erdély régi történetével. Miklós vajda ivadéka, Hunyadi Mátyás óta, Nopcsák, bár hunyadmegyei birtokaikat még nem mint Nopcsák kapták Miklós vajdától 1367-ben.

Olyan nagy urak voltak ezek a Nopcsák, hogy ivadékaikat így nevezik: I. Elek, II. Elek, I. László... Volt közöttük erdélyi kincstárnok, volt erdélyi főkancellár. A múlt századbeli Nopcsa László bárónak két fia volt, egyik Ferenc, másik Elek. Mindkettőnek nagy és különös szerepe van a magyar múltban és kultúrában. Először Nopcsa Ferencről szólunk, akinek neve nyomán egész sereg emlék révül fel a múltból. Nopcsa Ferenc báró volt ugyanis a néhai tragikus végű Erzsébet magyar királyné főudvarmestere. Ott volt mellette a derűs és boldog napokban, mikor a költői lelkű királyné — kinek Homeros és Heine volt a kedvence — felkereste Carmen Sylva királyasszonyt, Romániának feleldhetetlen emlékü költő-királynéját.

Nopcsa Ferenc báró a néhai osztrák császárnak és magyar királynak egyetlen kísérlője volt, mikor elment a meg-

történi apa az anyához, hogy vele Rudolf halálának tragikus hírét közölje...

Erzsébet magyar királyné meg is emlékezett végrendeletében Nopcsa báróról, főudvarmesteréről: többek között rája hagyta azokat az értékes butorokat is, melyekkel főudvarmestere szobái be voltak butorozva a bécsi Burgban. Ez volt a sógor, a főudvarmester sógor.

Mert a férj: Nopcsa Elek báró, Hunyadmegye egykori főispánja, majd mikor Zichy Géza gróf megvált a magyar Opera és Nemzeti Színház igazgatásától: a magyar főváros operájának és nemzeti színházának főintendánsa lett. Ennek a Nopcsa Elek bárónak felesége volt gróf Zselenzky Matild, a most elköltözött nagyszony, bántági lakos, csillagkeresztes hölgy, a ragyogó múltból — ragyogó kedélivel és drága melegséggel a bántági tájakra érkezett főúri hölgy...

Jókai regényhőse...

Megismerkedésünk úgy történt, hogy a csillagkeresztes hölgy leánya özv. Pallavicini Alfrédné — akiben teljes törőrségében él a művészet rajongása, maga is nagyon szépen fest és egyszer itt kiállítást rendezett képeiből. Megtekintettük a kiállítást és már távozni akartunk, mikor az ögrófné bemutatott édesanyjának, aki nagy melegséggel és korát meghazudtoló élénkséggel figyelte a képeket és tevékenységünket. Az ember igazán nem gondolt arra, hogy kedvesen, közvetlenül és nagy érdeklődéssel csevegő főrékenyt teremtés: csillagkeresztes hölgy. Aztán, mint-hogy némi helyismeretet árultam el a régi pesti színházi és művészeti viszonyokban, még melegebb lett a hangja és együtt mentünk uzsonnázni az Újságíró Klubba.

Itt mondta e sorok írójának:

— Aztán tudja-e hogy milyen legendát híresztelnek ró-

tunk? Azt mondják, hogy az egyik Nopcsa báró volt a híres Fatia Negra, Jókai híres regényhőse... Nagyon nemes alak Jókainál ez a rablólovag így hát voltaképpen a regényhős unokája, vagy dedunokája volt a férjem... Igen, igaz, hogy rablólovag volt, de olyan szép Jókai regénye, hogy nincs semmi kedvem megtagadni a rokonságot. — Szinte kedvem volna büszkélkedni vele, hogy Jókai regényhősének unokája volt a férjem...

Élni...

Jöttünk ki a klubból, közben eső esett, az utca nélnes volt. A mélyedésekben kis vízek gyűltek az úttesten. Karomra támaszkodott, mikor belelépett az egyik kis pocsolába...

— Oh bocsánat — szólottam, mire a drága, finom, nemes nagyszony kedvesen mosolygva, de el nem feledhető bölcsességgel mondotta:

— Ugyan fiam... ebben a korban már jól esik az embernek, ha egyáltalán érez... hideget, meleget, tüzet, vizet csak érezzen... élni...

...a bántági nagyszony maga volt a csillagkeresztes a „Salus et Gloria”, a csillagkeresztrend jeliséje, az igazi ősnemes hölgy, kinek elmúlásán megengedheti magának a távoli polgár is azt, hogy fájdalommal érezze elmúlását egy nemes szívet...

Leütöttek és kiraboltak egy óvónőt a budapesti Rökk Szilárd-utcában

Budapest, jan. 7. A Mária u. 2. számú házban amelynek a Rökk Szilárd utcában is van bejárata, csütörtökön este leütöttek és kirabolták Letényi Józsefné 39 éves fővárosi óvónőt. Az asszony csütörtökön este a Rökk Szilárd uccal kapun el akart távozni hazulról,

amikor hirtelen eléje lépett valaki és leütötte. Letényi Józsefné a járőrelők találták meg eszméletlen állapotban, felpeckelt szájjal, a kapuban. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

A rendőri bizottság megállapította, hogy Letényi József-

né pénzét kilopták a retiküljéből, azonkívül eltűnt lakása kulcsa is. A rejtélyes támadó az asszony száját cipőtiszító ronggyal tömte be, amelynek kábítószerszága volt. A rendőrség nyomozást indított a vakmerő rabló kézrekerítésére.

Sárközüjlak mellett árokba fordult a CFR társasgépkocsi

Súlyos kimenetelű gépkocsi-szerencsétlenség történt tegnap a Szatmár—Sziget közötti országúton. A 652. jelzésű CFR társasgépkocsi több utassal Sziget felé tartott. A gyors iramban száguldo autóbusz Sárközüjlak és Avasujváros között kormánydörés következtében az utmenti árokba

fordult.

A sofőr nem tudta megakadályozni a balesetet, mert a hidegben a fék befagyott és nem működött.

A társasgépkocsi utasai közül Friedmann Áron avasfalu, Salamon Márton szigeti és Jeger Ábrahám kabolacsárdai lakosok súlyosan megsebe-

sültek, de megsérült Májuca Mihai sofőr, valamint Bánfi Dezső a társasgépkocsi jegyszedője is.

A sebesülteket beszállították a szatmári kórházba. Közülük Friedmann Áronnak leg-súlyosabb az állapota.

A baleset ügyében megindult a vizsgálat.

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélkül a haj visszakapja eredeti színét a

FLOREAL

Haj-regenerátor használatával. Nem tartalmaz semmi festékanyagot. A haj magába szívja ezen vizet, elősegíti a haj növekedését, táplálását, melynél fogva az ősz haj rövid időn belül visszakapja eredeti színét és egészségét. — Ezenkívül erősíti a haj gyökerét s ellenállhatóbbá teszi sőt segíti a haj növekedését és szaporodását. 1 üveg ára 60 lei

FLOREAL
HAI-REGENERATOR

erősíti, szépíti a haját, megszünteti a hajhullást meggátolja az őszülést késő öreg korig

Vezérképviselő: PAP DROGUERIA

ORADEA, Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám. Naponta postai szétküldés

A francia miniszterelnök

miután többszörösen leszögezte, hogy Franciaország egyetlen talpalatnyi területet sem hajlandó átengedni Olaszországnak mintegy tüntetésképpen az olasz követelésekkel szemben elutazott Tuniszba, s közben érintette Korzika szigetét is. Daladier utja Franciaország területi integritásának megvédését demonstrálja. — Rendben van. De ennek a megvédésnek elsősorban más módja van, mint amit most Daladier választott.

Franciaország számára, mai szorult és izolált helyzetéből az egyetlen kiút: visszatérni az elhagyott egyenes és becsúletes külpolitikai vonalhoz, a kollektív biztonsághoz. Ha lehet együtt Angliával. Ha nem, nélküle, sőt ellenére is és pedig feltétlenül és minél hamarabb. Minden perc, amelyet a francia kormányfő üres szavallással és céltalan utazgatással tölt, csak fokozza a veszélyt, mely Franciaországot fenyegeti.

A pánamerikai unió, melynek állásfoglalása különösen Roosevelt elnök tegnapi nyilatkozata után, ebben a kérdésben nem kétséges többé, Európa kis államai, melyeket Csehszlovákia példája megáldott arra, milyen sorsoi készítenek elő számukra, Franciaország és Oroszország együttesen Anglia nélkül, sőt Anglia ellenére is, elég erősek ehhez, hogy az agresszorokat hatáiraik közé szorítsák és a népek békevágyának tiszteletbentartására kényszerítsék.

Persze Daladier, aki Münchenben lényegében a kollektív biztonság elvét is elárulta, nem alkalmas arra, hogy ezt az újabb és elmaradhatatlan összefogást fejtő alá hozza. — Daladiernak tehát, aki már sokkal inkább diktátornak, mint egy parlamentáris kormányzat fejének tekinthető, buknia kell, s a néprőlban egyesült pártok újabb összefogásán keresztül meg kell születnie annak a francia kormányzatnak, mely a francia nép dicső tradícióihoz méltóan, élére áll az emberiség ama tulnyomó többségének, mely a humanizmus, az igazságosság és béke jelszavait írta zászlajára.

Hatalmas tűz pusztított egy bucuresti vendéglőben

Bucuresti, jan. 7. Csütörtök délelőtt 10 órakor a bucurestii Ciresica-vendéglőben nagy tűz ki. A tűz egy kémény kigyulladásából támadt. A tűzoltók azonnal megjelentek a helyszínen, az oltási munkálatok miatt azonban a forgalom néhány órán át szünetelt a boulevard Elisabeten, ahol a vendéglő van.

Jaj! hogy fáj a válam!

Ha a húgysav túlságosan felhalmozódik a szervezetben, kristályokat képez, amelyek, szurják az ízületeket, és olyan súlyos fájdalmakat okoznak, hogy tönkreteszik az ember közérzetét, sőt súlyos háttal lehetnek magára a szívre is. A húgysav sohase szabad stagnáljon a szervezetben. Sajnos azonban az ülő-életmód, kimerültség, megerőltető munka mindmennyi akadály a húgysav rendszeres kiválasztásának és eltávolításának, tehát egy komoly kezelést kell igénybe vennünk, hogy fejt-dése arányában megszabadulhassunk a húgysavtól. Ezt nagyon egyszerű módon elérhetjük az Urodonal rendszeres használata által.

Az Urodonal — amióta csak létezik — hírneves orvosok rendelik és ajánlják, mert biztos és állandó hatása közzismert.

Szedjen minden nap egy kanálkával egy kevés vízben... ez egyszerű, kényelmes és feltétlenül hatásos.

URODONAL

megakadályozza a húgysav telnelemződését

Kapható: gyógyszerterekben és drogériákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MÁRKA

Bekormozott arcu banditák kirabolták a választói vasuti pénztárt

A vasuti irodában meztelenre vetköztették a vasuti tisztviselőt hogy ne tudja a nyomukat követni

Kolozsvár, jan. 7. Vakmerő rablótámadás történt tegnap hajnalban a kolozsmegyei Választói közpénztári vasutállomásának irodájában. Két bekormozott arcu, dorongokkal felfegyverkezett férfi behatolt a szolgálati irodába, ahol az állomás egyik tisztviselője tartózkodott és felszólították, hogy adja át a pénzt. Amikor a tisztviselő azt állította, hogy nincs

pénz nála, kikutatták a zsebeit a nála talált aprópénzt elvették s végül felszólították, hogy adja át a pénztárszekrény kulcsát. Mikor a tisztviselő tiltakozott ez ellen, a betörők átkutatták a szobát, megtalálták a kulcsokat és a pénztárban levő négyezer lejt is magukhoz vették. Ezután felforgatták az irodával szomszédos tisztviselői lakást is s mivel pénzt ott

sem találtak, eltávoztak. Távozás előtt azonban a tisztviselőt hogy ne üldözhesse őket, meztelenre vetköztették, ruháit leöntötték petróleummal és az iroda közepén meggyújtották.

A rablótámadást telefonon jeleztette a kolozsvári állomásfőnökségnek s rendőri bizottság szállt ki a helyszínre és erélyes nyomozást indítottak a tettesek kézrekerítésére.

Bűnvádi utra terelődött az aradi magyar szintársulat ügye

Felszeghy Mária és két társa csalás címén feljelentést tett az ügyészségen Szendrey Mihály színigazgató ellen

Arad, jan. 7. Az aradi magyar szintársulat ügye szokatlan — ha nem is váratlan fordulattal — bűnvádi utra terelődött. A szintársulat három tagja — Felszeghy Mária és két társa — megjelent az ügyészségen s feljelentést tett Szendrey Mihály színigazgató ellen csalás címén. A főügyész magáévá tette a feljelentést és Bergeşcu vizsgálóbíró már meg is kezdte kihallgatásokat.

Felszeghy Mária előadta, hogy a hatóság előtt Szendrey Mihály úgy szerepeltette társulatát, mintha konzorcinális alapon szervezte volna meg. A feljelentő szerint ezt azért tette, mert így nem kellett lefizetnie a kultuszminisztériumnál a kötelező 100 ezer lejes garanciát. A konzorcinális

alapon működő társulatokat ugyanis ez alól mentesíti a törvény. Felszeghy Mária szerint a tagoknak nem is volt tudomása erről, mert mindegyikkel egyénileg kötött fizetési szerződést és szó sem volt részese-déről, ami a konzorciumos alapon működő társulatoknál természetes. A feljelentésben elmondották azt is, hogy karácsony előtt a társulati ülésen a színházvezetés átadását követelték Szendreytől, Szendrey azonban ezt megtagadta, de hozzájárult, hogy háromnapos bevétel a színészeké legyen. Ennek ellenében azonban kikötötte, hogy a bevételeket a színészek hátralekös követelési címén könyveljék el és azután semminemű követelésük sem lehet vele szemben.

A panaszttevő színészek ezenkívül a városhál is jelentést tettek és ezek után azt remélik, hogy a város felszólítja Szendrey Mihályt, hogy adja át a színészeknek a színház vezetését.

Visszaélések miatt felfüggesztettek egy községi bírót

Máramarossziget, jan. 7. Topita Ioan krácsfalusi községi bírót felesleges hatóságai felfüggesztették állásából. A bírót bekeveredett a községi közbirtokossági erők körül felfedezett visszaélésekbe s mivel a vizsgálat reá is kiterjedt nem maradhatott meg tisztségében.

Arckép a „szini- növendékről”

Minden anya fiut szeretne. Minden apa csalódást érez, ha a tudós asszony azzal a hírrel jön ki a szülőszobából, hogy kislány bóg a bölcsőben. Pedig egy derék rendes lány sokszor többet ér, mint egy nem derék és nem rendes fiú. Azért, mert valakinek fia születik, még nem biztos, hogy boldog szülő lesz belőle.

Itt van ez a szegény néni, a nevét nem írom le, Isten őrizze. Nyugdíjas. A fia szini-növendék. Azt mondja a néni:

— Már kisfiu korában kifestette magát és pófákat csinált a tükör előtt. Megvert vele az Isten. Ha még egy lány szini-növendék, az hagyján. Hisz még talán jobban férjhez lehet adni a szinpadról. De egy fiú? Az Isten őrizzen meg tőle. Egész nap jár a szája, szaval, de ha megkérem, hogy hozzon be egy kis fát, elfintorítja az arcát, derogál neki. Ha az apja élne, kiverné belőle a színészetet...

Igy a néni. Nagyon egyszerű, józan asszony, el se tudja képzelni, hogy a fia karriert csinálhat, ő csak azt látja, hogy fintorog, ha fát kell behozni. Van is valami igaza. Ez a fajta szini-növendék nem rokonszenves. Valami feminin van az ilyen fiuban, aki már gyermekkorában festett képpel nézi magát a tükörben.

Láttam is a fiút a színház-nál. Hosszu lurkó, 22 éves, nő a bajusza, nagykezü, nagylábu. Ott áll a statiszták között, kifestve, hódító mosollyal, — mint egy trubadur. Az anyja otthon főzi neki a vacsorát, mos rá, síkál, foltozza a harisnyáit. Ez a gyerek meg itt dunjuankodik, csipkedi a görleket és szellemeskedik.

Egy délelőtt pedig láttam, a mint kiszajadt a tanteremből, megállt a foyer egyik tükre előtt elkezdett steppelni, hangul és réveteg szemekkel és így énekelt, hogy: plim-pam, pi-pi-pam, pum-pum — aztán elszaladt, mint egy kisfiú, pedig olyan hosszú, hogy a fejét majdnem beleütötte a páholyfeljáróba.

Meséli szegény anyja, hogy a fiú folyton pénzt kunyorál tőle: kézfinomítót vesz, lanolinkrémet, körömlakkot, pudert, mint egy kisasszony.

— Bár inkább lányom lenne — sóhajt újra — az legálább férjhezmenne. Ez mit fog csinálni? Fene hiszi, hogy nagy művész lesz. Inkább lenne valami jókeresetű iparos.

Tehát, ne tessék örülni okvetlen, ha fiú születik a családban. Mit lehessen tudni? Hátha szini-növendék akar lenni.

NYOMATOTTI PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Chamberlain nyilatkozata Roosevelt üzenetéről

London, jan. 7. Chamberlain miniszterelnök csütörtökön a következő nyilatkozatot tette Roosevelt elnök kongresszusi üzenetéről:

— Akiket a kormányzás súlyos felelőssége terhel, azok közül senki sem vonhatja ki magát azoknak a komoly szavaknak a hatása alól, amelyekkel az Egyesült Államok elnöke szerdán az amerikai nép választott képviselőit üdvözölte. Az érzéseket, amelyeket Roosevelt elnök kifejezésre juttatott, csak üdvözölni fog-

ják az angol szigetországban, ahol tisztán látják, hogy csak a szabadság és a béke révén remélhetjük megtartani és kifejleszteni a magunk és utódaink számára azokat a jótéteményeket, amelyekért nemzedékeken keresztül dolgoztunk. Roosevelt elnök érzéseit örömtűdvözlük itt nálunk azért is, mert újabb jelét adták annak, hogy milyen döntő szerepet játszik az amerikai demokrácia a világon és milyen odaadással szolgálja a rendezett haladás eszményeit.

Agyonütött egy járókelőt Bucurestiben a háztetőről lezuhanó hótömeg

Bucuresti, jan. 7. A bucurestii Calea Victoriei csütörtökön délután borzalmas szerencsétlenség történt. A 28-as számú ház fedeléről egy hatalmas hótömeg vált le és lezuhanva, agyonütött egy ott el-

haladó járókelőt. Megállapították, hogy a szerencsétlenség áldozata Paul Holeiscu, a Bizantin mozgószínház alkalmazottja. N. Petrescut, a ház gondnokát letartóztatták.

Royal Mozdó (volt Tivoli) szenzációs kétfős műsora:
Vasárnap utoljára

1 A cirkusz Az orosz filmpar dicsősége. Izgalmas cirkuszi mutatványok. Lebilincselő élmény
2 PAT és PATACHON: Leányrablók Utolsó filmjük
D. e. 11 órakor matiné. D. u. 3 órától folytatódólagos előadások.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jól szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Szentandrásh, Tarján, Gyires községek részére megbízható újságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

Mindenes főzőnőt azonnalra felvesz Wasserstrom, Miron Pompiliu 8. 69

Délelőtti órákra takarítónó felvétetik. Str. Oltenia / Kapuval szemben. 63

Mindenes leányt vagy középkorú asszonyt azonnalra felvesz Horovitz, Pasteur 45/a. 68

ÜTŐ - LADÁS

Egy magánház szobás, konyhás eladó a Fűtőház köré Str. Murgului 1 64

Eladó két darab szántóföld a Pecze-oldalon, a városi határban. Értekezni Str. Closca 21. 65

Kétszemélyes hencser és patetefon jutányosan eladó. Weisz, Piața Mihai Viteazul 6. 53

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtőes csibeköltőgép, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceza 12. 43

Háztulajdonosok figyelmébe. Lakó-bejelentő nyomtatványok a pénzügyhöz (Declaration) kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

LAKÁS

Kiadó egy szobás, konyhás lakás azonnal. Str. Moldova 108. 66

Jobb fiatal emberek kvartélyba felvétetnek. Str. Brândusa 1. 67

KÜLÖNFÉLE

Szerencsésjét megmondom, vidékieknek levélben is. Lajtafalvyné, Pantei 18. Fűtőházi hűtőmögött 70

Rádió műsor

VASARNAP

BUCURESTI. 8.30 Torna. Reggeli hangverseny. 9.55 Istentisztelet. 13 Időjelzés, időjárásjelentés. 13.10 Hangverseny. 13.55 Vidám negyedóra. 14.10 Hírek. 14.30 A hangverseny folytatása. 15.20 A falu negyedőrája. 15.35 Román dalok. 15.50 A falvak újságja. 16.10 Bánáti népdalok. 18 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02 Táncczene. 19 Az egészségügyi kampány eredményei. 19.10 Hanglemezek. 20.10 Nemzeti félóra. 20.55 A hét. 21.10 Operett. Szünetben hírek, sport eredmények. 23.1k Szórakoztató zene.

BUDAPEST I. 9 Hanglemezek. 9.40 Hírek. 10 Istentisztelet. 13.20 Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 13.30 Operaház zenekar. 14.05 Felolvasás. 15. Hanglemezek. 16.45 A rádió szalonzenekara. 17.30 Felolvasás. 18 Jazz-zenekar. 18.40 Felolvasás. 19.15 Magyar nóták, cigányzene kísérettel. 20.05 Hírek. 20.20 Katonazenekar. 20.50 Sporteredmények. 21 Az utolsó tekintetes ur, hangjáték. 22.40 Hírek, időjárásjelentés. 23 Cigányzene. 24.40 Postászenekar. 1.05 Hírek.

HETFO

BUCURESTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zene, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 15.10 Közlemények. 18 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02 Énekhangverseny. 18.22 Mandolin hangverseny. 18.42 Saxofon hangverseny. 19 Tudományos előadás. 19.15 Mozart ciklus. Szarvas zenekar. 19.45 Énekhangverseny. 20 Előadás. 20.20 Esti hangverseny. 21.05 Előadás. 21.25 A rádiózenekar hangversenye. 22 Hírek. 22.15 Balett-zene. 23 Hírek. — Újféli hangverseny. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli hangverseny, időjárásjelentés. 13.10 Hegedűhangverseny. 13.40 Hírek. 13.45 Fuvolahangverseny. 14.20 Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 17.15 Diákfélóra. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 Zongoraszámok. 18.45 Előadás. 19 Csevegés. 19.30 A rádió szalonzenekara. 20.05 Hírek. 20.30 Operaház közvetítés. 21.50 Hírek. 23.40 Jazzzenekar. 1.05 Hírek.

— Ön reumában szenved?... A nedves, rossz időben hátában, vállában, térdeiben újra fájdalmakat érez. Mire vár Ön? Vásároljon még ma gyógyszer-tárban vagy drogeriában egy üveg URODONAL-t és minden este kevés vízben vegyen abból egy kis kanállal. — Ez az óvatosság nagy mértékben hozzájárul az Ön egészségi állapotának megőrzéséhez. — URODONAL-t használja még önmagát a betegségtől.